

Хилько І. І.,

старший викладач кафедри економічної кібернетики,
комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Жуков В. О., здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ ЗА УЧАСТЮ БАНКІВ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ

У сучасних умовах трансформації фінансової системи України банківський сектор зазнає суттєвих змін під впливом глобалізації, посилення конкуренції, а також активної участі іноземного капіталу. Значна частина банків в Україні має іноземних акціонерів: за деякими даними, близько 43% від усіх українських банків із часткою понад 10% належать іноземним компаніям, а в більшості з них іноземний капітал перевищує 95% [1]. Присутність іноземних банків сприяє запровадженню кращих стандартів управління ризиками, інновацій і технологій, підвищення якості банківських послуг, але одночасно виникають виклики щодо регулювання, конкурентоспроможності, стабільності фінансової системи.

Дані статистики показують, що прибутковість банківської системи України зростає, покращується якість кредитних портфелів, знижується частка проблемних кредитів (NPL), але існують дисбаланси між групами банків за формою власності (державні, іноземні, приватні) і за динамікою депозитів, активів та доходів [2,3,4]. Моделювання динаміки ринку банківських послуг із включенням показників діяльності банків з іноземним капіталом допоможе точніше прогнозувати тенденції, виявляти можливі ризики та розробляти рекомендації щодо політики розвитку. Тому дослідження цієї теми є своєчасним і відповідає потребам сучасної науки.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних основ та практичних підходів щодо моделювання та прогнозування динаміки ринку банківських послуг України за участю банків з іноземним капіталом.

Ринок банківських послуг в Україні характеризується кількома ключовими показниками: обсягами депозитів населення та бізнесу, обсягами кредитування, часткою депозитного та кредитного портфелів, прибутковістю, ліквідністю, показником проблемних кредитів (NPL). Банки з іноземним капіталом мають певні переваги, серед яких кращі технології, досвід управління ризиками, доступ до міжнародного капіталу, але також стикаються з викликами, зокрема регуляторними вимогами, валютними ризиками, конкуренцією як з іншими іноземними так і місцевими банками [5].

Щоб змоделювати динаміку ринку, можна використати часові ряди національних агрегованих показників банківського сектору (загальні активи, кредити, депозити, NPL, прибуток банків з іноземним капіталом та без них), проводити регресійний аналіз із факторами, що відрізняють банки з іноземним капіталом (частка капіталу, технологічне оснащення, обсяги операцій, ринкові

ніші). Застосовуються інструменти прогнозування: простий екстраполяційний тренд, моделі ARIMA, експоненційне згладжування, сценарне прогнозування (оптимістичний, базовий, песимістичний сценарії), а також аналіз чутливості.

Наприклад, можна змоделювати, як зміни в інвестиційному кліматі чи валютній стабільності впливають на приріст депозитів банків з іноземним капіталом до 2030 року. Дані для моделювання можна узяти із статистичних звітів Національного банку України, Асоціації українських банків, досліджень академічних закладів, що вже вивчали банків з іноземним капіталом [2,5]. Модель може показати, що за нинішніх темпів розвитку частка банків з іноземним капіталом у загальних активах банківської системи буде збільшуватись / стабілізуватись / зменшуватись залежно від сценарію.

Аналіз прогнозних результатів виявить ключові ризики: зростання процентних ставок, інфляція, політична нестабільність, регуляторні бар'єри. Практичні підходи включають рекомендації для регуляторів щодо стимулювання здорової конкуренції, удосконалення нормативно-правового середовища для іноземних банків, поліпшення системи захисту прав споживачів банківських послуг, а також забезпечення прозорості і стандартів звітності. Теоретичні основи базуються на концепціях фінансової глобалізації, теоріях конкурентного ринку банківських послуг, а також на моделях часових рядів і економетричних підходах до прогнозування фінансових показників.

Отримані результати підтверджують, що стабільність валютного ринку та сприятливий інвестиційний клімат є ключовими чинниками зростання ринку банківських послуг із залученням іноземного капіталу [2, 3].

Отже, досліджено, що моделі прогнозування з використанням часових рядів і сценарного аналізу вказують на можливе зростання частки банків з іноземним капіталом за умов покращення макроекономічної стабільності і регуляторної підтримки, але ризики інфляції, процентних ставок та політичних коливань можуть стримувати цей розвиток.

Список використаних джерел:

1. Майже половина українських банків мають іноземних власників – дослідження. BorgExpert. URL : <https://borgexpert.com/news/majzhe-polovyna-ukrainskykh-bankiv-maiut-inozemnykh-vlasnykiv-doslidzhennia>
  2. Основні показники банківської системи України станом на 01.08.2025. Асоціація українських банків. URL : <https://aub.org.ua/104/bankivski-novyny/30289-osnovni-pokaznyky-bankivskoi-systemy-ukrainy-standom-na-01082025-rik>
  3. Українські банки прибуткові і надійні. Interfax-Україна. URL : <https://interfax.com.ua/news/press-release/1101277.html>
  4. Банківська система України зростає та збільшує свою прибутковість. Interfax-Україна. URL : <https://interfax.com.ua/news/press-release/1058175.html>
- Нецька Ю. С. Банки з іноземним капіталом: місце у банківській системі України та вплив на стабільність її функціонування за матеріалами АТ «ОТП Банк». Бакалаврська робота. Хмельницький : ХНУ, 2024. URL : <https://elar.khmnmu.edu.ua/items/c96aef54-66f1-4d16-a295-3cebe1abf450>